

Spis treści

Wprowadzenie 13

Rozdział 1

UWAGI O POLITYCE SPOŁECZNEJ – KLUCZOWE POJĘCIA, PRZEDMIOT BADAŃ 19

1. Polityka społeczna jako działalność praktyczna 19
 - 1.1. Polityka społeczna 19
 - 1.2. Polityka socjalna . 21
 - 1.3. Polityka społeczna jako polityka publiczna . 23
2. Polityka społeczna jako nauka 25
3. Przedmiot badań nauki o polityce społecznej . 30
 - 3.1. Potrzeby 34
 - 3.2. Środki zaspokajania potrzeb . 47
 - 3.3. Problemy i kwestie społeczne . 50
 - 3.4. Stosunki społeczne . 52
 - 3.5. Oceny i opinie członków społeczeństwa 54
 - 3.6. Państwo opiekuńcze . 56
 - 3.7. Polityka społeczna jako praktyka . 58
 - 3.8. Otoczenie polityki społecznej . 60

Rozdział 2

DIAGNOZA W POLITYCE SPOŁECZNEJ – ASPEKT POZNAWCZY I PRAKTYCZNY 62

1. Diagnoza i pojęcia pokrewne 62
2. Diagnoza społeczna w nauce o polityce społecznej 65
 - 2.1. Diagnoza społeczna w szerokim ujęciu 66
 - 2.2. Diagnoza społeczna w węższym ujęciu 69
3. Diagnoza społeczna w polityce społecznej – działalności praktycznej 74
 - 3.1. Wykorzystanie wiedzy naukowej w praktyce społeczno-politycznej 75
 - 3.2. Diagnoza jako element procesu praktycznego działania . 78
4. Diagnoza a inne typy badań w nauce o polityce społecznej . 95
 - 4.1. Ewaluacja 95
 - 4.2. Badania prognostyczne . 98
 - 4.3. Badania porównawcze . 101

Rozdział 3

METODYKA BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH W POLITYCE SPOŁECZNEJ – WYBRANE ZAGADNIENIA 105

1. Metody badawcze i źródła danych w diagnozie społecznej 105
 - 1.1. Metody i techniki badawcze polityki społecznej – krótka charakterystyka . 105
 - 1.2. Źródła danych 108
2. Badania przekrojowe i dynamiczne 111
3. Badania ilościowe i jakościowe . 117
 - 3.1. Badania ilościowe a badania jakościowe . 117
 - 3.2. Triangulacja 121
4. Metoda pamiętnikarska – przykład badań jakościowych w polityce społecznej 123
5. Badania sondażowe – przykład badań ilościowych . 134
6. Diagnoza w pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem . 138
 - 6.1. Podejście skoncentrowane na problemach 138
 - 6.2. Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach 143

Rozdział 4

WSKAŹNIKI SPOŁECZNE JAKO NARZĘDZIA DIAGNOZY W POLITYCE SPOŁECZNEJ 146

1. Wskaźniki społeczne – rozważania terminologiczne . 146
2. Cechy wskaźników społecznych 152
3. Procedury tworzenia systemów wskaźników społecznych 156
4. Rodzaje wskaźników społecznych . 161
5. Funkcje wskaźników społecznych . 165

Rozdział 5

DIAGNOZOWANIE ZASPOKAJANIA POTRZEB . 168

1. Poziomy analizy w badaniach zaspokajania potrzeb . 168
2. Podstawowe polskie źródła danych o zaspokajaniu potrzeb w gospodarstwach domowych . 172
 - 2.1. Definicje gospodarstwa domowego i typologie 172
 - 2.2. Badanie budżetów gospodarstw domowych 175
 - 2.3. Badanie dochodów i warunków życia ludności – EU-SILC . 182
 - 2.4. „Diagnoza społeczna” . 185
3. Pomiar ubóstwa 188
 - 3.1. Definicje i podejścia badawcze . 188
 - 3.2. Pomiar ubóstwa bezwzględnego metodą potrzeb podstawowych 197
 - 3.3. Pomiar ubóstwa względnego – relatywne linie ubóstwa . 202
 - 3.4. Pomiar ubóstwa subiektywnego 203
 - 3.5. Pomiar ubóstwa niemonetarnego . 205
 - 3.6. Pomiar ubóstwa wielowymiarowego – syntetyczne miary ubóstwa . 207
4. Metoda genewska . 211
5. Pomiar jakości życia . 215
6. Gospodarowanie czasem jako przedmiot diagnozy 219

Rozdział 6

DIAGNOZOWANIE ROZWOJU I RELACJI SPOŁECZNYCH . 224

1. Pomiar rozwoju społecznego . 224
 - 1.1. Rozwój – przegląd pojęć . 224
 - 1.2. *Human Development Index* 227
 - 1.3. *Local Human Development Index* . 232
 - 1.4. Pomiar zrównoważonego rozwoju 236
 - 1.5. Wskaźniki Millenijnych Celów Rozwoju 243
2. Diagnoza wybranych aspektów relacji społecznych 249
 - 2.1. Badania kapitału społecznego 249
 - 2.2. Pomiar społecznej partycypacji na przykładzie osób starszych 259
 - 2.3. Pomiar spójności społecznej . 263

Rozdział 7

DIAGNOZOWANIE RYNKU PRACY I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO 268

1. Diagnozowanie rynku pracy 268
 - 1.1. Rynek pracy i jego mierniki 268
 - 1.2. Pomiar aktywności ekonomicznej ludności . 270
 - 1.3. Diagnozowanie kapitału ludzkiego 278
 - 1.4. Analizy polityki rynku pracy . 283
2. Pomiar integracji społecznej i wykluczenia społecznego 286
 - 2.1. Rozważania terminologiczne 286
 - 2.2. Wskaźniki wykluczenia społecznego i integracji społecznej – propozycje UE 291

ZAKOŃCZENIE 301

ANEKS 308

BIBLIOGRAFIA . 313

SPIS TABEL . 323

SPIS SCHEMATÓW, WYKRESÓW I RYSUNKÓW 325

SUMMARY . 326